

Základní škola a mateřská škola Čížkovice, okres Litoměřice,

příspěvková organizace

Benešova 236, 411 12 Čížkovice

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

PŘÍLOHA K PREVENTIVNÍMU PLÁNU ŠKOLY

Základní škola a mateřská škola Čížkovice, okres Litoměřice

příspěvková organizace

Čížkovice 236, 411 12 Čížkovice

IČO 72 74 51 34

telefon: 416 725 711

e-mail:

www: <https://www.zs-cizkovice.cz/>

Platný od 1.9.2023

OBSAH

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. DOKUMENTY	3
3. CÍL KRIZOVÉHO PLÁNU	3
4. STRATEGIE PREVENCE, ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI.....	4
5. BĚŽNÉ POSTUPY V KRIZOVÝCH SITUACÍCH (z pohledu „objevitele“)	5
5. 1. KONTAKTOVÁNÍ NÁVAZNÉHO ZAŘÍZENÍ	6
5. 2. ZÁZNAM POSTUPU ŠKOLY PŘI KRIZOVÉ SITUACI	6
5. 3. PRVNÍ POMOC VE ŠKOLE	7
6. KRIZOVÉ SITUACE A POSTUPY JEJICH ŘEŠENÍ.....	7
6. 1. ŠIKANA.....	7
6. 2. KYBERŠIKANA	10
6. 3. ŠIKANA UČITELE	11
6. 4. SEBEPOŠKOZOVÁNÍ ŽÁKA	13
6. 5. PODEZŘENÍ NA INTOXIKACI ŽÁKA	16
6. 6. AFEKTIVNÍ CHOVÁNÍ OHROŽUJÍCÍ BEZPEČÍ OSOB VE ŠKOLE	18
7. ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVNÍŠTĚ	20

1. ÚVOD

Krizový plán školy je dokument, který zahrnuje postupy a možná řešení při výskytu projevů rizikového chování, ať už se jedná o šikanu, zneužívání návykových látek, krádeže, vandalství, rasismus atd. Je každoročně přehodnocován, celému pedagogickému sboru je poskytována příležitost se podílet na jeho tvorbě. Koordinaci jeho tvorby vykonává školní metodik prevence ve spolupráci s poradenským pracovištěm školy a celým pedagogickým sborem. Závěrečná podoba je před nabytím platnosti schválena ředitelem školy.

Krizový plán je přístupný v papírové podobě ve sborovně a ředitelně školy. Širší veřejnosti je přístupný na oficiálních webových stránkách školy.

Průběh odhalení, vyšetřování a intervence krizových situací jsou písemně zaznamenávány školou. Školní poradenské pracoviště při této činnosti spolupracuje se všemi zaměstnanci školy.

2. DOKUMENTY

Krizový plán je součástí Preventivního plánu školy.

Krizový plán školy vychází z těchto dokumentů:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č. j. 21291/2010-28.
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 21149/2016.
- Školský zákon 561/2004 Sb.
- Zákon o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních 72/2005 Sb.

3. CÍL KRIZOVÉHO PLÁNU

Cílem krizového plánu je eliminovat či minimalizovat škody v případě, kdy k projevům rizikového chování ve školním prostředí dojde. Má být pomocným manuálem pro všechny pedagogické pracovníky a zároveň má být k dispozici rodičům, kteří tak mají možnost seznámit se s vnitřními postupy školy a sledovat je.

V rámci prevence rizikového chování je potřeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoliv změnám v chování i prospěchu, které se u jednotlivce nebo v kolektivu vyskytnou.

Při jakékoliv změně chování nebo i podezření je vždy nutné:

- pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny
- o zjištěných poznatcích neprodleně informovat třídního učitele, metodika primární prevence, výchovného poradce, ředitele školy
- pokud se změna týká celého kolektivu nebo se jedná o závažnější problém, přenechat šetření na vedení školy, které podle situace budou dále kontaktovat, spolupracovat s dalšími „institucemi“ (metodik prevence z pedagogicko-psychologické poradny, středisko výchovné péče, OSPOD, POLICIE aj.)
- třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.

Škola je ze zákona povinna zajistit bezpečí a ochranu zdraví žáků a vytvářet podmínky pro předcházení výskytu rizikového chování ve všech prostorách školy během doby vyučování, všech školních akcí i mimoškolní činnosti. Dohlízet nad bezpečím žáků během vyučovacího procesu, za

přítomné žáky nese právní odpovědnost. Všichni pedagogičtí pracovníci působí svým chováním v oblasti primární prevence rizikového chování.

Prostřednictvím školního řádu škola jasně stanovuje negativní postoj vůči rizikovému chování. Jsou zde jasně zakotvena poučení a informace o nebezpečí užívání návykových látek a zákaz užívání návykových látek ve škole, všech jejích prostorách i na všech akcích pořádaných školou). Škola informuje a vzdělává žáky o psychickém a fyzickém násilí, návykových látkách a dalších formách rizikového chování způsobem přiměřeným jejich věku v souladu s *Školním preventivním plánem*.

Škola poskytuje informace žákům i zákonným zástupcům nutné z zajištění ochrany žáků před rizikovými projevy chování. Plní ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným k trestnímu řízení a plně spolupracuje s návaznými zařízeními při šetření případů spojených s užíváním návykových látek. (*Policie ČR, OSPOD...*).

4. STRATEGIE PREVENCE, ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Na základě vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, se ukládá povinnost školy zpracovat a uskutečňovat program poradenských služeb ve škole, který zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků uvedených v odst. 1, preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování. Prevence školní neúspěšnosti je jednou z oblastí, která je ve škole běžnou součástí poskytovaných poradenských služeb.

Pokud je ve škole zajištěno fyzicky i psychicky bezpečné prostředí, mají žáci i pedagogové uspokojovanou potřebu jistoty a bezpečí. V takovém prostředí jsou ochotni ke spolupráci, žáci se chtějí učit novým dovednostem, dozvídat se nové informace. V opačném případě se jak pedagogové, tak žáci snaží „nebezpečné“ situaci vyhnout, řeší strategii úniku a už jim nezbývá kapacita na učení (se).

K dlouhodobým cílům školy patří vytváření bezpečného a kvalitního klimatu tříd i školy, formování a rozvíjení dovedností žáků pro život, rozvíjení klíčových dovedností pedagogů, podpora schopnosti sebereflexe, podpora pracovního i osobního sebezrovoje pedagogů. Všichni pracovníci školy se řídí zásadami konstruktivní, transparentní, respektující komunikace, a to ve vztahu k žákům a jejich rodičům i ke svým kolegům; svým příkladem poskytují žákům vzor prosociálního chování a zároveň toto chování u nich modelují a podporují.

Všichni pedagogové rozeznají příznaky rizikového chování žáků a bez prodlení zajišťují jeho řešení ve spolupráci s ostatními pedagogy, zákonnými zástupci žáků a žáky. Třídnické hodiny jsou vedeny pravidelně, v určité četnosti.

Aby škola mohla školní neúspěšnosti žáků předcházet, musí mít dobře zmapováno, co školní neúspěšnost žáků ovlivňuje a kteří žáci jsou nejvíce ohroženi. Prevence školní neúspěšnosti je účinná pouze tehdy, když se na ni podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy a přijatá preventivní opatření jsou systémová a všichni je dodržují. Koordinátory prevence jsou školní metodik prevence a výchovný poradce školy.

Školním neúspěchem mohou být ve škole ohroženi žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, žáci prvního stupně, žáci, kteří přestoupili z jiné ZŠ, žáci odlišní sociokulturně a jiných odlišných životních podmínek (žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem).

Neúspěch ve škole se může projevit neprospěchem, rizikovým chováním (porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu...)

Školní neúspěšnost žáků řeší ŠMP a VP v úzké spolupráci s školním speciálním pedagogem, třídními učiteli, ostatními pedagogickými pracovníky, vedením školy a zákonnými zástupci. Zjišťování příčin školní neúspěšnosti ve škole zpravidla probíhá:

- a) pozorováním jako diagnostickou metodou
- b) diagnostickým rozhovorem se žákem a zákonným zástupcem
- c) pedagogicko-psychologickým anebo speciálně pedagogickým vyšetřením žáka se souhlasem jeho rodičů

Řešení školní neúspěšnosti:

na žakovu neúspěšnost upozorní ŠMP a VP vyučující jednotlivých předmětů žáka a prokazatelně kontaktují zákonného zástupce

třídní učitel nabídne zákonnému zástupci žáka osobní jednání, případně jednání s poradenskými pracovníky školy (výchovný poradce, metodik primární prevence, přidělený školní psycholog)

po konzultaci s rodiči poradenští pracovníci informují zákonné zástupce žáka o možnosti:

a) pedagogicko-psychologického vyšetření žáka ve škole se souhlasem jeho rodičů, výchovný poradce, školní psycholog a metodik prevence současně jednají se zákonnými zástupci, kteří projeví zájem seznámit se s učiněnými opatřeními při odstranění školní neúspěšnosti žáka, jejichž součástí je systematické pedagogické intervence, která je ve škole realizována formou nápravné péče a doučování po dohodě s jednotlivými učiteli,

b) zprostředkování další pedagogicko-psychologické a speciálně pedagogické péče, která je zajišťována dalšími poradenskými a zdravotnickými organizacemi

Postupy v případě nedosažení cíle spočívají např. v následujících opatřeních:

Všem pedagogům, žákům a zákonným zástupcům je poskytována „zpětná vazba“ v případě neúspěšného (ale i úspěšného) řešení situace.

5. BĚŽNÉ POSTUPY V KRIZOVÝCH SITUACÍCH (Z POHLEDU „OBJEVITELE“)

Informování školy o krizové situaci

Součástí postupu každé krizové situace je krok „informovat školu“. Informování školy při krizové situaci probíhá

v následujícím pořadí vždy, je-li to v dané situaci možné:

Třídní učitel - Školní poradenské pracoviště - Vedení školy

Tento krok mohou vykonat osobně, nebo pomocí např. mobilního telefonu. Pokud ani jedna z možností není možná, mohou za potřebnými osobami poslat spolehlivého žáka, nebo dalšího zaměstnance školy. Informované osoby mohou se situací nabídnout podporu, nebo plnění krizového postupu převzít. Školní poradenské pracoviště je informováno v tomto kroku, poté nabídne metodickou podporu třídním učitelům a pedagogickým pracovníkům při dalších krocích postupu.

V případě, že někdo z potřebných osob (*např. třídní učitel, člen školního poradenského pracoviště*) není přítomen ve škole, jeho roli při postupu dočasně přebírá jiný kompetentní zaměstnanec školy. Relevantní osoba je informována při nejbližší možné příležitosti, *např. druhý den ráno, či při zpětném telefonickém hovoru.*

Vedení školy je o závažných situacích informováno okamžitě po školním poradenském pracovišti. V případě méně závažné situace je informováno školním poradenským pracovištěm zpětně po vyšetření. (*např. během porady školního poradenského pracoviště s ředitelem školy*). V některých

krizových situacích je prioritou informovat konkrétního člena poradenského pracoviště, je-li to v dané situaci možné.

Rehabilitace třídního klimatu

Rehabilitace klimatu třídy vždy následuje již dokončené vyšetření krizové situace a udělená opatření. Jedná se o dobu trvající řadu týdnů, během které podporujeme zdravé třídní klima dbáme na omezení rizikového chování. Třídu, která prošla krizovou situací, vnímáme jako traumatizovanou a usilujeme o léčbu negativního dopadu prožité zkušenosti na jednotlivých žácích i na celém třídním kolektivu. Cílem tohoto kroku je nahrazení škodlivých vzorců chování zdravými a navrácení pocitu důvěry ve třídu. Se třídními učiteli při rehabilitaci třídního klimatu plně spolupracujeme a školní poradenské pracoviště nabízí po celou dobu metodickou podporu.

Obsah rehabilitace se liší podle konkrétní situace ve třídě. Jeho součástí jsou vždy třídnické hodiny ve zvýšené míře. Jedná se o klíčovou fázi krizového postupu, ve které usilujeme o zastavení, snížení, nebo zamezení rizikového chování, které krizovou situaci způsobilo zastavit, snížit, nebo zamezit rizikovému chování způsobující krizovou situaci. Při složitých případech se obracíme na externí odborníky, či návazná zařízení pro podporu při práci s klimatem třídy.

Příklady obsahu rehabilitaci třídního klimatu mohou být: *zaměřené rozhovory s jednotlivými žáky, reflexe prožité zkušenosti, zvýšená míra zaměřených třídnických hodin, program zaměřený na posilování zdravých hodnot, vztahů, či pocitu důvěry ve třídu, intervenční program vedený externí osobou, specifické třídní projekty, omezení volného pohybu žáka po škole, či mimořádný školní výlet, projekt, akce...*

Monitoring bezpečí ve třídě

Monitoring bezpečí ve třídě je dalším stěžejním krokem při postupu krizových situací. Začíná již po odhalení krizové situace, přesto se jedná o poslední krok, který je v daném postupu uveden. Jedná se totiž o nejdéle trvající a přetrvává v krizovém postupu jako poslední, i přestože mohou být šetření krizové situace samotné i krok rehabilitace dokončeny. Monitoring setrvává až do finálního uzavření případu.

5. 1. KONTAKTOVÁNÍ NÁVAZNÉHO ZAŘÍZENÍ

Ve školním prostředí může nastat situace, kdy má škola legální povinnost kontaktovat některé z návazných zařízení. Každé zařízení má své podmínky pro oslovení a vyhýbá se jejich kontaktu, pokud to není nutně potřeba. Příklady situací, kdy kontaktuje určitá návazná zařízení jsou:

Policie ČR – Došlo na území školy k porušení zákona, tedy trestného činu (v případě nezletilého žáka činu jinak trestného).

Záchranná služba – Osoba ve škole je ohrožena na zdraví, nebo brání škole ve své povinnosti poskytnout bezpečné prostředí pro přítomné osoby.

OSPOD – Došlo k hrubému porušení rodičovské povinnosti, zákonný zástupce odmítá spolupracovat se školou, nereaguje na komunikaci, škola má podezření na skryté záškoláctví, žák je zachycen při vážném případě spojeného s návykovými látkami, nebo má škola podezření na zneužívání, zanedbávání, či týrání dítěte.

Pedagogicko-psychologická poradna – Kontaktuje v případě závažného výskytu rizikového chování.

5. 2. ZÁZNAM POSTUPU ŠKOLY PŘI KRIZOVÉ SITUACI

Postupy školní činnosti při odhalení, šetření a léčbě krizových situací je potřeba písemně zaznamenat. Tuto činnost koordinuje školní poradenské pracoviště, které veškeré záznamy archivuje ve své

dokumentaci v souladu se svými legislativně zakotvenými činnostmi. Při produkci záznamů spolupracují všichni zaměstnanci školy včetně nepedagogických pracovníků.

5. 3. PRVNÍ POMOC VE ŠKOLE

Lékárnička první pomoci je dostupná všem zaměstnancům školy v ředitelně v přízemí, ve sborovně v 1. patře, kabinetu metodiky v 2. patře, v oblasti tělocvičny. Každý úraz ve školních prostorách je potřeba ve stejný den zapsat do knihy úrazů. Kniha úrazů se nachází v ředitelně školy. V případě, že není škola schopna zajistit okamžité bezpečí žáka, nebojí se kontaktovat záchrannou službu, okamžitě poté informujeme zákonné zástupce. V případě, že přijde pracovník do kontaktu se zraněním, či úrazem jakékoliv osoby ve škole, poskytuje vždy potřebnou péči, nebo zajišťuje další osobu toho schopnou (např. zaměstnanec se zdravotnickým výcvikem).

6. KRIZOVÉ SITUACE A POSTUPY JEJICH ŘEŠENÍ

6. 1. ŠIKANA

Oznámení či podezření na šikanu

Během činnosti ve škole mohou pracovníci nabýt podezření o šikaně na základě vlastního pozorování, či může být šikana ohlášena. Pedagogičtí pracovníci hledají příležitosti k zachycení šikany v raném stádiu a snaží se tím předejít krizové situaci.

Pedagogický pracovník je připraven na to, že mu může být šikana kdykoliv oznámena žákem, dalším zaměstnancem školy, zákonným zástupcem žáka, i osobou navštěvující školu. Tato oznámení přijímá a vyslechně. Snaží se zjišťovat podrobnosti situace, se kterou za ním dotyčná osoba přichází. Podporuje důvěru a spolupráci žákům, kterou tímto činem projevují.

V této chvíli musí posoudit okamžitou závažnost situace. V akutním případě, kdy je osoba ve škole ohrožena na zdraví, okamžitě zachraňuje oběť, poskytuje první pomoc, či shání další osobu, která je toho schopna. Při vážném ohrožení na zdraví je připraven volat záchrannou službu. Pokud je nucen volat záchrannou službu, vždy následně informujeme zákonného zástupce.

- Informování školy = Součástí postupu každé krizové situace je krok „informovat školu“. Informování školy při potenciální šikaně probíhá v následujícím pořadí vždy, je-li to v dané situaci možné:

Třídní učitel - Školní metodik prevence - Vedení školy

Od chvíle, kdy bylo informováno školní poradenské pracoviště již není na krizovou situaci pracovník sám a má příležitost čerpat metodickou podporu od jednotlivých členů, či pracovníkovu roli v situaci může převzít člen školního poradenského pracoviště. V případě, že potřebný zaměstnanec není přítomen ve škole, jeho roli zaujímá jiný zaměstnanec, poté je informován při nejbližší možné příležitosti.

- Mapování situace = Během tohoto kroku všichni sledují při výuce i přestávkách projevy žáků, chování, způsoby komunikace a vyhledávají potenciální role ohrožených jedinců ve třídním kolektivu. Zahajují monitoring bezpečí ve třídě, který trvá až do uzavření daného případu. Vedení školy má možnost nařídit zvýšený dohled u třídy, u které je podezření na šikanu. Situaci ve třídě je vyšetřována i během výuky samotné (např. pomocí zaměřených skupinových aktivit, třídnických hodin, či průzkumem sociometrického charakteru).

Třídní učitel se školním metodikem prevence spolupracují na mapování situace. S žáky spojenými se šikanou vedou individuální rozhovory, které probíhají vždy v soukromí, v utajení a vždy v následujícím pořadí:

Informátor – Zjišťuje: *Co se děje? Jak dlouho? Jak často? Kdo všechno? Komu dalšímu? Viděl to někdo? Zastal se nebo pomohl někdo?*

Oběti – Zjišťuje: *Co se děje? Jak dlouho? Jak často? Kdo všechno? Komu dalšímu? Kdo další by mohl o situaci spolehlivě svědčit?*

Spolehliví svědci – Ověřuje se tvrzení oběti a získávají se další informace: *Kdo? Komu? Proč? Kdy? Kde? Jak často? Co důležitého ještě nevíme?*

Agresori – Až poté, kdy máme nasbírané maximum informací, dáváme prostor agresorům k vyjádření se k situaci a zjišťujeme příčinu jejich chování.

Co nikdy nedělat, když je šikana mapována!

Neřešit situaci ve třídě přede všemi žáky, může se tím ohroženému žákovi i škole situaci výrazným způsobem zhoršit!

Nevést vyšetřovací rozhovor s agresorem samotným, dokud není nasbíráno maximum potřebných informací, jedná se s ním jako s posledním!

Nikdy nevést vyšetřovací rozhovor s několika agresory najednou, tímto se předchází společně domluvené, křivé výpovědi!

- Zhodnocení vážnosti situace = Třídní učitel ve spolupráci se školním metodikem prevence na základě výstupů šetření vyhodnocují situaci. Společně s členy školního poradenského pracoviště rozhodnou o konkrétním nutném postupu.

Šikana se potvrdila, škola odhaduje její závažnost:

Ve spolupráci se školním metodikem prevence usoudí, zda zvládne škola situaci sama, či potřebuje externí podporu, poté ohlašuje bezpečnostní opatření. V případě potřeby zajišťuje bezpečí ohrožené osoby, pro tento účel může třídní učitel omezit volný pohyb žáka v roli agresora po škole.

Potvrzenou šikanu třídní učitel informuje zákonnému zástupci. V případě, že na tento konkrétní výskyt šikany je škola schopna efektivně reagovat, informuje zákonného zástupce o předem domluveném postupu. Pokud se tento případ vymyká možnostem školy, obrací se k návazným zařízením pro pomoc (*Pedagogicko-psychologická poradna, Speciálně- vzdělávací centrum, Policie ČR, OSPRCH, externí odborné organizace...*). Případ pokračuje podle dalších kroků krizového postupu.

Pracovníci se snaží předejít kriminalizaci žáků vždy, kdy je to možné, takže policii volá jen v případě trestného činu (*v případě nezletilého žáka činu jinak trestnému*). Pokud byla donucena se obrátit na policii, informuje následně zákonného zástupce.

Šikana se nepotvrdila, škola monitoruje bezpečí ve třídě:

Třídní učitel informuje zákonné zástupce celé třídy o průběhu a výsledcích šetření. Stále monitorujeme bezpečí ve třídě, ostatní mezikroky v tuto chvíli neprobíhají.

- Jednání se zákonnými zástupci = Jestliže je získáno ve škole dostatečné množství informací, aby bylo možné potvrdit výskyt šikany a identifikovat oběti i agresory, zve třídní učitel do školy zákonné zástupce obětí i agresorů na oddělená jednání se školou. Škola jedná se zákonnými zástupci vždy v následujícím pořadí:

Jednání se zákonným zástupcem oběti – Seznámení s výsledky šetření, či nastavenými opatřeními, nabídka podpory a pomoci ve škole, případně návrh kontaktů pro podporu mimo školu.

Jednání se zákonným zástupcem agresora – Seznámení se závěrem šetření, či nastavenými opatřeními. Škola uděluje sankce, hledá společné řešení situace. Nabízí podporu, případně návrh kontaktů pro podporu mimo školu.

- Informování zákonných zástupců třídy = Až poté co proběhlo jednání se zákonnými zástupci obětí i agresorů, informuje třídní učitel zákonné zástupce celé třídy o výsledcích šetření, nastavených opatřeních a plánovaném postupu při podpoře třídy. Podle podrobností a závažnosti zvážíme možnosti hromadné zprávy, či mimořádných třídních schůzek. Mimořádné třídní schůzky mohou být realizovány prezenční i distanční formou. Chráníme při tom osobní informace všech relevantních osob
- Rehabilitace třídního klimatu = Rehabilitace třídního klimatu následuje již dokončené vyšetření krizové situace i udělená opatření. Jedná se o dobu trvající řadu týdnů, během které podporujeme zdravé třídní klima a dbáme na omezení výskytu, či škodlivosti rizikového chování. Se třídou, která prošla krizovou situací, pracujeme jako s traumatizovanou a usilujeme o léčbu negativního dopadu prožité zkušenosti na jednotlivých žácích i na celém třídním kolektivu. Cílem tohoto kroku je nahrazení škodlivých vzorců chování zdravými a navrácení pocitu důvěry ve třídu. Se třídními učiteli při rehabilitaci třídního klimatu plně spolupracujeme a školní poradenské pracoviště nám nabízí po celou dobu metodickou podporu.
- Kontrolní jednání žáka, zákonného zástupce a školy = Situaci zhodnotíme cca 3 týdny po nastavených opatřeních. V předchozím pořadí zve škola na jednotlivá jednání rodiny obětí i agresorů. Při jednání vyhodnocuje vývoj situace a posuzuje úspěšnost rehabilitace klimatu třídy. V případě potřeby oznamuje další opatření, postupy při podpoře třídy, či další rozhodnutí. Bezpečí ve třídním kolektivu dále monitoruje.
- Monitoring bezpečí ve třídě = Po dobu řady měsíců pozorují pracovníci ve zvýšené míře bezpečí ve třídě a vyhledávají projevy rizikového chování, aby mohli do případné opakující se krizové situace včas zasáhnout. V hraničních případech, kdy se ve třídě pokrok nedaří a rizikové chování se opakuje, či stupňuje, může vedení školy zvážit změnu třídy pro vybrané jedince, nebo úplnou změnu obsazení všech tříd v daném ročníku. Po třech měsících bez projevu zvýšených rizikových jevů ve třídě vyhodnotí třídní učitel se školním poradenským pracovištěm možnost bezpečného uzavření případu.

Škola spolu se všemi jejími zaměstnanci při této fázi pozoruje a vyhledává potenciální rizikové jevy, či situace u jednotlivých žáků i ve třídním kolektivu. Všichni společným a jednotným způsobem usilují o poskytování bezpečného prostředí pro všechny přítomné osoby.

6. 2. KYBERŠIKANA

Oznámení či podezření na kyberšikanu

Během činnosti ve škole mohou pracovníci nabýt podezření o kyberšikaně na základě vlastního pozorování, či může být kyberšikana ohlášena. Pedagogičtí pracovníci hledají příležitosti k zachycení kyberšikan v raném stádiu a snaží se tím předejít krizové situaci.

Pedagogický pracovník je připraven na to, že mu může být kyberšikana kdykoliv oznámena žákem, dalším zaměstnancem školy, zákonným zástupcem žáka, i osobou navštěvující školu. Tato oznámení přijímá a vyslechně. Tato oznámení přijímám vážně, zprávu si vyslechnu a zjišťuji podrobnosti situace, se kterou za mnou dotyčná osoba přichází, cením si při tom důvěry a spolupráci.

- Informování školy = Součástí postupu každé krizové situace je krok „informovat školu“. Informování školy při potenciální šikaně probíhá v následujícím pořadí vždy, je-li to v dané situaci možné:

Třídní učitel - Školní metodik prevence - Vedení školy

Od chvíle, kdy bylo informováno školní poradenské pracoviště již není na krizovou situaci pracovník sám a má příležitost čerpat metodickou podporu od jednotlivých členů, či pracovníkovu roli v situaci může převzít člen školního poradenského pracoviště. V případě, že potřebný zaměstnanec není přítomen ve škole, jeho roli zaujímá jiný zaměstnanec, poté je informován při nejbližší možné příležitosti.

Mapování situace = Kyberšikana je oproti obecné šikaně odlišná v tom, že často probíhá mimo školí prostředí. Pokud se situace odehrává mimo školu, nemůžeme zajistit ochranu, ani udělovat kázeňská opatření. Stále však mapujeme situaci, abychom byli co nejlépe schopni zajistit ochranu žáků během jejich pobytu ve škole. Ve spolupráci se školním metodikem prevence vedeme rozhovory ve stejném pořadí jako při šetření šikany fyzické:

Informátor – Zjišťuje: *Co se děje? Jak dlouho? Jak často? Kdo všechno? Komu dalšímu? Viděl to někdo? Zastal se nebo pomohl někdo?*

Oběti – Zjišťuje: *Co se děje? Jak dlouho? Jak často? Kdo všechno? Komu dalšímu? Kdo další by mohl o situaci spolehlivě svědčit?*

Spolehliví svědci – Ověřuje se tvrzení oběti a získávají se další informace: *Kdo? Komu? Proč? Kdy? Kde? Jak často? Co důležitého ještě nevíme?*

Agresori – Až poté, kdy máme nasbírané maximum informací, dáváme prostor agresorům k vyjádření se k situaci a zjišťujeme příčinu jejich chování.

Součástí všech rozhovorů je vždy snaha o zajištění důkazů o kyberšikaně, které vyhledáváme v online prostředí a archivujeme v tištěné podobě. Dále postupujeme podle krizového plánu pro šikanu fyzickou.

Unikátní komplikací při kyberšikaně je možnost neodhalení identity agresora, či odhalení agresora jako osoby, která není spojena se školou. V této situaci máme omezené možnosti- taková situace se předává Policii ČR, či OSPOD s tím, že žádáme závěry vyšetření včetně informací o postihu agresora.

V závěru informujeme všechny zákonné zástupce třídy o prožité situaci ve třídě dle standartního krizového postupu pro šikanu.

- Rehabilitace třídního klimatu = Rehabilitace třídního klimatu následuje již dokončené vyšetření krizové situace i udělená opatření. Jedná se o dobu trvající řadu týdnů, během které podporujeme zdravé třídní klima a dbáme na omezení výskytu, či škodlivosti rizikového chování. Se třídou, která prošla krizovou situací, pracujeme jako s traumatizovanou a usilujeme o léčbu negativního dopadu prožité zkušenosti na jednotlivých žácích i na celém třídním kolektivu. Cílem tohoto kroku je nahrazení škodlivých vzorců chování zdravými a navrácení pocitu důvěry ve třídu. Se třídními učiteli při rehabilitaci třídního klimatu plně spolupracujeme a školní poradenské pracoviště nám nabízí po celou dobu metodickou podporu.
- Kontrolní jednání žáka, zákonného zástupce a školy = Situaci zhodnotíme cca 3 týdny po nastavených opatřeních. V předchozím pořadí zve škola na jednotlivá jednání rodiny obětí i agresorů. Při jednání vyhodnocuje vývoj situace a posuzuje úspěšnost rehabilitace klimatu třídy. V případě potřeby oznamuje další opatření, postupy při podpoře třídy, či další rozhodnutí. Bezpečí ve třídním kolektivu dále monitoruje.
- Monitoring bezpečí ve třídě = Po dobu řady měsíců pozorují pracovníci ve zvýšené míře bezpečí ve třídě a vyhledávají projevy rizikového chování, aby mohli do případné opakující se krizové situace včas zasáhnout. V hraničních případech, kdy se ve třídě pokrok nedaří a rizikové chování se opakuje, či stupňuje, může vedení školy zvážit změnu třídy pro vybrané jedince, nebo úplnou změnu obsazení všech tříd v daném ročníku. Po třech měsících bez projevu zvýšených rizikových jevů ve třídě vyhodnotí třídní učitel se školním poradenským pracovištěm možnost bezpečného uzavření případu.

Škola spolu se všemi jejími zaměstnanci při této fázi pozoruje a vyhledává potenciální rizikové jevy, či situace u jednotlivých žáků i ve třídním kolektivu. Všichni společným a jednotným způsobem usilují o poskytování bezpečného prostředí pro všechny přítomné osoby.

6. 3. ŠIKANA UČITELE

Žáka je přistižen při šikaně učitele / Potenciální šikana učitele je ohlášena

Během činnosti ve škole pedagogové spolupracují na údržbě bezpečného prostředí pro všechny přítomné osoby včetně dalších zaměstnanců školy. Udržují vnitřní soudržnost pedagogické profese, poskytují si vzájemnou podporu, usilují o posilování vzájemné důvěry a upřímné komunikace mezi zaměstnanci školy, protože taková komunikace vede ke zvýšení pravděpodobnosti, že se kolega či žák přijde se šikanou svěřit. Díky tomu existuje příležitost zachytit šikanu učitele v raném stádiu a předejít tím závažnější krizové situaci.

Pedagogové přijímají, že šikana mířená na učitele nevypovídá o jeho kompetenci. Šikanou si může projít i vzdělaný, zkušený a silný učitel, protože pouze v takovém klimatu existuje příležitost na šikanu učitele nejrychlejším možným způsobem reagovat.

V takové chvíli informovaný kolega posuzuje závažnost situace. V akutním případě, kdy je pedagog ohrožen na zdraví je okamžitě zajišťováno jeho bezpečí, je mu poskytnuta první pomoc, či je zajištěna osoba toho schopna. Je-li závažným způsobem ohroženo jeho zdraví, je mu přivolána záchranná služba.

Za jevy šikany učitele je považováno chování naznačující úplnou výměnu pozic moci mezi žáky a učitelem. Příklady takového obratu mohou být otevřené a veřejné projevy směřované k učiteli, které nesou charakter zesměšňování, ponižování, agresivního chování, či násilí.

Pedagog si zajišťuje své okamžité bezpečí.

Dojde-li během činnosti k této výměně moci, která vede ke ztrátě pocitu bezpečí ve třídě, nebojí se pedagogové zajistit pomoc! Postižený pedagog může ze třídy odejít, vyhledat okamžitě pomoc vedení školy (*zástupce / zástupkyně ředitele, ředitel školy*). Vedení školy reaguje okamžitým zajištěním dohledu ve třídě a poskytuje pedagogovi podporu. Při výbuchu agrese postižený pedagog volá mobilním telefonem o pomoc, volá o pomoc na chodbě apod. Při šikaně učitele informuje vždy vedení školy. V čele šetření situace se po celou dobu staví ředitel školy. To znamená, že při šikaně učitele nedodržíme standardní model pro informování školy při šikaně mezi žáky.

- Zajištění dohledu nad třídou = Vedení školy zajišťuje co nejrychleji dohled ve třídě, ve které k situaci došlo. Mohou k tomu být využiti učitelé, kteří mají v tu dobu suplovací pohotovost, asistenti pedagoga, či další zaměstnanci školy, kteří jsou v danou chvíli k dispozici. Jeden zaměstnanec dohlíží nad třídou, zatímco další zaměstnanci izolují jednotlivé agresory. Vedení školy posuzuje, které zaměstnance je potřeba v tu chvíli přizvat do postupu krizové situace. Cílem tohoto kroku je zabránění vzniku společné křivé výpovědi a dalšího nežádoucího vzájemného ovlivňování ve třídě.
- Mapování situace = Rozhovory jsou vedeny s postiženým pedagogem jako zaměstnancem školy vždy vedením školy, které k tomu v případě potřeby využívá podpory členů školního poradenského pracoviště. Rozhovory s jednotlivými žáky již mohou být vedeny bez přítomnosti vedení školy např. s třídním učitelem, či členy školního poradenského pracoviště. Při mapování situace jsou dodržovány standardní podmínky pro mapování šikany. Je-li to možné, probíhají rozhovory ještě v den odhalení incidentu. Veškeré rozhovory jsou písemně zaznamenávány a je zajištěna externí podpora např. pedagogicko-psychologické podpory ve formě telefonické konzultace, či přizvání k osobní schůzce.
- Zhodnocení vážnosti situace = Vedení školy vyhodnocuje situaci ve spolupráci se školním metodikem prevence a výchovným poradcem. Společně posuzují stádium šikany, její závažnost a rozhodnou potřebný postup a opatření. Nadále je poskytována podpora postiženému pedagogovi tam, kde ji potřebuje. Jsou mu nabídnuty možnosti individuální supervize, mentoringu, intervize, poradenství apod.
- V případě potřeby je pedagogovi poskytnuta krizová intervence = Vedení školy rozhoduje, jakým způsobem do situace přizvat školní poradenské pracoviště, či další zaměstnance školy. Společným úsilím je zajištěno osobní bezpečí a je poskytnuta potřebná podpora. V případě potřeby komunikujeme s externími orgány na příslušnou krizovou intervenci, postižený pedagog dostává nabídku kontaktů pro podporu mimo školu. (*Linka učitelů, psycholog, DVPP...*)
- Informování potřebných osob = V případě, že je zhodnocena situace vážná, informuje ředitel zákonné zástupce, Policii ČR, OSPOD, či další relevantní návazná zařízení. Při šikaně učitele informuje zákonné zástupce vždy ředitel školy pomocí hromadné zprávy, či mimořádných třídních schůzek. Dbá při tom na ochranu osobních údajů.
- Intervenční program pro obnovení bezpečí = Ve třídě je vytvořen ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou, či dalšími návaznými zařízeními IP pro obnovu bezpečí. Ředitel školy seznamuje třídu s oficiálním vyjádřením školy a rozhodnutými kroky včetně následků pro agresory. Zákonné zástupce třídy seznamuje mimořádnými třídními schůzkami. Vedení školy může zvážit možnost výměny učitele v dané třídě za jiného učitele.

- Monitoring bezpečí ve třídě = Probíhá podle standardních podmínek pro šetření šikany mezi žáky, navíc je ohroženému zaměstnanci poskytována průběžná podpora. Podpůrné rozhovory probíhají za přítomnosti člena vedení školy.

6. 4. SEBEPOŠKOZOVÁNÍ ŽÁKA

Sebepoškozování žáka je situací vážnou a složitou, krizový postup se může lišit podle způsobu odhalení podezření, či sebepoškozování samotného.

PEDAGOG MÁ PODEZŘENÍ Z VLASTNÍHO POZOROVÁNÍ - Zachytí ve své práci varovný signál

Během činnosti ve škole mohou pedagogové nabýt podezření na sebepoškozování žáka na základě svého vlastního pozorování. Ve své každodenní činnosti si všimají varovných signálů, které mohou být důkazy sebepoškozujícího chování. Díky tomu mají příležitost zachytit sebepoškozování včas a vyhnout se krizové situaci, či dokonce i úmrtí žáka. Varovné signály sebepoškozování mohou mít podobu škrábanců, popálenin, nepřiměřeného oblečení, náplastí, změn v chování, modřin, řezných ran apod.

V takovéto chvíli musí posoudit okamžitou závažnost situace. V akutním případě, kdy je osoba ve škole ohrožena na zdraví, okamžitě osobu zachraňují, poskytují první pomoc, či shání další osobu, která je toho schopna. Při vážném ohrožení na zdraví jsou připraveni volat záchrannou službu. Pokud jsou donuceni volat záchrannou službu, ihned poté informují zákonného zástupce.

- Informování školy = Součástí postupu každé krizové situace je krok „informovat školu“. Informování školy při potenciální šikaně probíhá v následujícím pořadí vždy, je-li to v dané situaci možné:

Třídní učitel - Školní metodik prevence - Vedení školy

Od chvíle, kdy bylo informováno školní poradenské pracoviště již není na krizovou situaci pracovník sám a má příležitost čerpat metodickou podporu od jednotlivých členů, či pracovníkovu roli v situaci může převzít člen školního poradenského pracoviště. V případě, že potřebný zaměstnanec není přítomen ve škole, jeho roli zaujímá jiný zaměstnanec, poté je informován při nejbližší možné příležitosti.

- Rozhovor s žákem = Rozhovor s žákem podezřelým ze sebepoškozujícího chování vede školní psycholog. S případným informátorem vede rozhovor školní poradenské pracoviště, či třídní učitel. Při rozhovoru školního psychologa se sebepoškozujícím žákem je další zaměstnanec přítomen v případě, že vztah mezi žákem a zaměstnancem umožňuje důvěrnější prostředí vedoucí k efektivnějšímu procesu. Na žáka při rozhovoru nenaléháme, nevynucujeme odpovědi, nezvyšujeme hlas. Nabízíme mu pomoc, hledáme možnost řešení situace.
- Snaha je u rozhovoru zjistit: *Co se děje? Prožívá náročnou chvíli? Jak se cítí ve škole? Jak se cítí doma? Jak prožívá školní*
- *rok? Ohrožuje ho někdo? Co pro něj můžeme udělat? Jak dlouho? Jakým způsobem? Kde? Kdy? Ví o tom někdo?*

V této chvíli se přechází na krok „Kontaktování potřebné osoby“

SEBEPOŠKOZOVÁNÍ JE OZNÁMENO

Během činnosti pedagoga ve škole může být ohlášeno sebepoškozování žáka. V každodenní činnosti se snaží jednat způsobem, který posiluje důvěru a upřímnou komunikaci mezi všemi osobami ve škole. Taková komunikace vede u žáků ke zvýšení pravděpodobnosti, že se sebepoškozující žák či jeho vědomý spolužák přijde včas svěřit. Díky tomu existuje příležitost zachytit sebepoškozování včas a vyhnout se krizové situaci, či dokonce i úmrtí žáka.

Pedagogický pracovník je připraven na to, že může být sebepoškozování kdykoliv oznámeno žákem, dalším zaměstnancem školy, zákonným zástupcem žáka, i osobou navštěvující školu. Tato oznámení přijímá vážně, vždy si zprávu vyslechne a zjišťuje podrobnosti situace, se kterou za ním dotyčná osoba přichází, na závěr vždy za důvěru a spolupráci poděkuje.

V takovéto chvíli musí posoudit okamžitou závažnost situace. V akutním případě, kdy je osoba ve škole ohrožena na zdraví, okamžitě osobu zachraňuje, poskytuje první pomoc, či shání další osobu, která je toho schopna. Při vážném ohrožení na zdraví je připraven volat záchrannou službu. Pokud bylo nuceno volat záchrannou službu, ihned poté informuje zákonného zástupce.

- Zmapování situace rozhovorem s žáky, pedagogy, informátory = Během tohoto kroku sledujeme všichni při výuce i přestávkách projevy žáka, chování, způsoby komunikace a vyhledáváme potenciální varovné signály značící sebepoškozování. Vedení školy má možnost ohlásit zvýšený dohled u třídy, ve které je žák podezřelý ze sebepoškozování. Třídní učitel se školním poradenským pracovištěm spolupracují na mapování situace. Školní poradenské pracoviště vede rozhovory s žáky vždy v následujícím pořadí:

Informátoři – Zjišťujeme: Jak to ví? Jak dlouho se to děje? Kdo další o tom ví? Jak můžeme pomoci?

Spolehliví spolužáci – Ověřujeme si tvrzení informátora a získáváme další informace: *Co důležitého ještě nevíme? Co si o tom myslí?*

Sebepoškozující žák – Vždy probíhá v klidovém prostoru.

Před rozhovorem se sebepoškozujícím žákem přichází krok „Rozhovor v klidovém prostoru“

ZACHYCENÍ ŽÁKA PŘI SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Ve škole je možné zachycení sebepoškozujícího žáka při činu. V každodenní činnosti si pedagog všímá varovných signálů, věnuje svou pozornost žákům i kolegům a při vyučování i dohledech vyhledává potenciální hrozby. Díky tomu existuje příležitost zachytit sebepoškozování včas a vyhnout se krizové situaci, či dokonce i úmrtí žáka.

V takovéto chvíli musí posoudit závažnost situace. V akutním případě, kdy je osoba ve škole ohrožena na zdraví, okamžitě osobu zachraňuje, poskytuje první pomoc, či shání další osobu, která je toho schopna. Při vážném ohrožení na zdraví je připraven volat záchrannou službu. Pokud bylo nuceno volat záchrannou službu, ihned poté informuje zákonného zástupce.

- Rozhovor v klidovém prostoru = Tento rozhovor probíhá vždy v klidovém prostoru. Rozhovor se sebepoškozujícím žákem je považován za extrémně citlivý a veden vždy podle předem strukturovaného přístupu, který má prokonzultovaný s členy školního poradenského pracoviště. (Více v „Běžné postupy při krizových situacích“)
- Kontaktování potřebné osoby = Informování zákonných zástupců, poskytnutí kontaktů, kam se obrátit pro pomoc (*psychiatr, psycholog, ppp, dětské krizové centrum, telefonní krizová linka...*).

- Spolupracujeme se zákonnými zástupci = Navazujeme dlouhodobou spolupráci se zákonnými zástupci, usilujeme o vzájemnou podporu a stanovení společného cíle (*pomoct žákovi, který je pro nás důležitý*). Sdílíme průběžně informace od odborníků a komunikujeme ohledně výsledků kontaktu žáka s externí pomocí. Domluvíme se na případném postupu v případě relapsu. Při nespolupráci zákonného zástupce se obracíme k OSPOD.
- Rehabilitace třídního klimatu = Rehabilitace třídního klimatu následuje již dokončené vyšetření krizové situace a udělená opatření. Jedná se o dobu trvající řadu týdnů, během které podporujeme zdravé třídní klima a dbáme na omezení rizikového chování. Třídu, která prošla krizovou situací, vnímáme jako traumatizovanou a usilujeme o léčbu negativního dopadu prožité zkušenosti na jednotlivých žácích i na celém třídním kolektivu. Cílem tohoto kroku je nahrazení škodlivých vzorců chování zdravými a navrácení pocitu důvěry ve třídu. Se třídními učiteli při rehabilitaci třídního klimatu plně spolupracujeme a školní poradenské pracoviště nabízí po celou dobu metodickou podporu.
- Monitoring bezpečí ve třídě = Po dobu řady měsíců pozorujeme bezpečí ve třídě a vyhledáváme projevy rizikového chování, abychom mohli do případné opakující se krizové situace včas zasáhnout. V případě, že se ve třídě pokrok nedaří a rizikové chování se začíná opakovat, zváží vedení školy možnost změnu třídy pro vybrané jedince, nebo úplnou změnu obsazení všech tříd v daném ročníku. Po třech měsících bez projevu zvýšených rizikových jevů ve třídě vyhodnotí třídní učitel se školním poradenským pracovištěm možnost bezpečného uzavření případu.

Škola spolu se všemi jejími zaměstnanci při této fázi pozoruje a vyhledává potenciální rizikové jevy, či situace u jednotlivých žáků i ve třídním kolektivu. Všichni společným a jednotným způsobem usilují o poskytnutí bezpečného prostředí pro všechny přítomné osoby.

6. 5. PODEZŘENÍ NA INTOXIKACI ŽÁKA

Pedagogický pracovník zabrání další konzumaci!

První prioritou je vždy zamezení další konzumaci návykové látky. Je-li to možné, odebírá pedagog návykovou látku (*láhev s alkoholem, pytlík s nelegální návykovou látkou, kapsle, konopná cigareta...*). Návykovou látku předá školnímu poradenskému pracovišti. Školní metodik prevence návykovou látku zabezpečí na nepřístupném místě a v případě potřeby ji předává policii nebo záchranné službě.

Co nikdy nedělat, když objevíte návykovou látku!

V žádném případě látku neochutnávat!

Nebrat násilím žákovi návykovou látku z batohu, kapsy, či jiného soukromého místa. Pokud existují důvodná podezření, že žák schovává návykovou látku, je nutné žádat žáka o předání návykové látky. V případě nespolupracujícího žáka je nutný dále postup dle krizového postupu!

- Posouzení ohrožení na zdraví = Intoxikovaný žák může být ohrožen na zdraví. Ohrožení na zdraví je v případě intoxikace unikátní. Posuzujeme sledováním komunikačních dovedností intoxikovaného žáka. Žáka neschopného komunikace, či neschopného komunikace smysluplné a souvislé, považujeme za ohroženého na zdraví. Intoxikovaný žák zůstává po celou dobu setrvání ve škole pod dohledem zaměstnanců školy a jeho zdravotní stav je po celou dobu monitorován. Podle ohrožení na zdraví žáka se další postup liší:

Žák je ohrožen na zdraví – Voláme záchrannou službu, poskytujeme první pomoc, případně zajišťujeme osobu, která je toho schopna. Kdykoliv jsme donuceni volat záchrannou službu, kontaktujeme následně zákonného zástupce, kterého o celé situaci informujeme.

Žák není ohrožen na zdraví – Zamezíme další možné konzumaci.

- Informujeme školu = Součástí postupu každé krizové situace je krok „informovat školu“. Informování školy při potenciální šikaně probíhá v následujícím pořadí vždy, je-li to v dané situaci možné:

Třídní učitel - Školní metodik prevence - Vedení školy

Od chvíle, kdy bylo informováno školní poradenské pracoviště již není na krizovou situaci pracovník sám a má příležitost čerpat metodickou podporu od jednotlivých členů, či pracovníkovu roli v situaci může převzít člen školního poradenského pracoviště. V případě, že potřebný zaměstnanec není přítomen ve škole, jeho roli zaujímá jiný zaměstnanec, poté je informován při nejbližší možné příležitosti.

- Rozhovor s žákem v klidovém prostoru = Třídní učitel se školním poradenským pracovištěm odvádí intoxikovaného žáka na klidové místo, kde je veden rozhovor, který probíhá nejlépe za přítomnosti školního metodika prevence. Vyjadřovací schopnosti žáka po celou dobu rozhovor pozorujeme a zaznamenáváme. Usilujeme o získání vyjádření žáka k situaci, zjišťujeme odpověď na následující otázky: *Čím je intoxikován? Konzumoval někdo další? Kolik? Kdy? Kde k návykové látce přišel do kontaktu?*

Co nedělat při kontaktu s intoxikovaným žákem!

Za žádných podmínek netestovat žáka na omamné látky, toto rozhodnutí přenecháváme policii, nebo záchranné službě!

Neochutnávat alkohol ani další návykové látky, ke kterým je možné přijít u žáka do kontaktu!

Nenechávat intoxikovaného žáka samotného bez dohledu, je potenciální hrozbou pro sebe i okolí!

- Kontaktování potřebné osoby = Škola má povinnost informovat relevantní osoby, kterým předává veškeré informace o situaci. Koho potřebuje kontaktovat se může lišit dle situace. Je možné, že bude mít povinnost oslovit více zařízení najednou.

Žák není ohrožen na zdraví – Kontaktujeme zákonného zástupce o podezření z užívání návykové látky a vyzveme k vyzvednutí žáka a následnému jednání se školou.

Žák je ohrožen na zdraví – Kontaktujeme záchrannou službu, následně informujeme zákonné zástupce.

Žák se dopustil trestného činu (činu jinak trestného) – Kontaktujeme policii, následně informujeme zákonné zástupce.

Zákonný zástupce odmítá spolupracovat, nebo je opakovaně nedostupný – Kontaktujeme OSPOD přiřazený k evidovanému bydlišti žáka.

Žák je intoxikován ve škole opakovaně – Kontaktujeme OSPOD přiřazený k evidovanému bydlišti žáka.

- Svolání výchovné komise = Třídní učitel vyzve zákonné zástupce do školy žáka na výchovnou komisi, při které informuje o situaci, udělených sankcích a preventivních opatřeních. Při složitých situacích se obrací k OSPOD.

V případě nespolupracujícího zákonného zástupce, či opakované situace intoxikace ve škole, žádá OSPOD o sjednání případové konference s rodinou žáka a postupuje ve spolupráci s pokyny OSPOD.

- Rehabilitace klimatu třídy = Rehabilitace třídního klimatu následuje již dokončené vyšetření krizové situace a udělená opatření. Jedná se o dobu trvající řadu týdnů, během které škola podporuje zdravé třídní klima a dbá na omezení rizikového chování. Třídu, která prošla krizovou situací, vnímá jako traumatizovanou a usiluje o léčbu negativního dopadu prožité zkušenosti na jednotlivých žácích i na celém třídním kolektivu. Cílem tohoto kroku je nahrazení škodlivých vzorců chování zdravými a navrácení pocitu důvěry ve třídu. Se třídními učiteli při rehabilitaci třídního klimatu škola plně spolupracuje a školní poradenské pracoviště nabízí po celou dobu metodickou podporu.
- Monitoring bezpečí ve třídě = Po dobu řady měsíců pozoruje škola bezpečí ve třídě a vyhledává projevy rizikového chování, aby mohla do případné opakující se krizové situace včas zasáhnout. V případě, že se ve třídě pokrok nedaří a rizikové chování se začíná opakovat, zváží vedení školy možnost změny třídy pro vybrané jedince, nebo úplnou změnu obsazení všech tříd v daném ročníku. Po třech měsících bez projevu zvýšených rizikových jevů ve třídě vyhodnotí třídní učitel se školním poradenským pracovištěm možnost bezpečného uzavření případu.

Škola spolu se všemi jejími zaměstnanci při této fázi pozoruje a vyhledává potenciální rizikové jevy, či situace u jednotlivých žáků i ve třídním kolektivu. Všichni společným a jednotným způsobem usilujeme o poskytnutí bezpečného prostředí pro všechny přítomné osoby.

6. 6. AFEKTIVNÍ CHOVÁNÍ OHROŽUJÍCÍ BEZPEČÍ OSOB VE ŠKOLE

- Rozpoznání situace, o co se přesně jedná?

Afektivním chováním se rozumí náhlé změny v chování, které jsou emocionálního charakteru, vymykají se normě běžného jednání a mají potenciál k ohrožení na zdraví, či jinak brání zaměstnancům školy zajistit bezprostřední bezpečí osob ve škole.

Usilování o zjištění příčiny probíhajícího afektivního chování a posouzení jeho potenciálu pro nebezpečí: *Je součástí afektu forma sebepoškozování? Útok na další osobu? Vzдор vůči práci ve škole? Jiné nepředvídatelné, či nebezpečné chování? Může být afektivní chování způsobeno intoxikací omamnou látkou?*

- Rozhodujeme, jestli jsme v tu chvíli schopni zajistit bezpečí všech přítomných osob.
Pokud toho nejsme schopni, pokračujeme zajištěním bezprostředního bezpečí žáka, třídy i sebe!

Když se setkáme s afektivním chováním, u kterého se necítíme bezpečně, nebojíme se sehnat pomoc! Mohu toho docílit např.:

Mohu poslat spolehlivé spolužáky pro další zaměstnance školy.

Mohu použít mobilní telefon.

Pokud nemám jinou možnost, volám hlasitě o pomoc.

Postup zajištění bezpečí pro všechny přítomné osoby se může lišit dle situace:

Máme kontrolu nad bezpečím přítomných / kontrola se mi vrací:

Opatrně sledujeme odeznívání afektu. Poskytujeme prostor pro zklidnění. Poskytneme žákovi dočasnou změnu prostředí (Sednout si stranou, odejít s asistentem pedagoga ze třídy, dojit se napít k umyvadlu...)

Informujeme o situaci třídního učitele, případně školní poradenské pracoviště.

Třídní učitel po rozhovoru s žákem vyhodnocuje vážnost situace.

V případě potřeby třídní učitel informuje o situaci zákonného zástupce, vyzve k vyzvednutí žáka ze školy.

Třídní učitel dále informuje školu.

Nemáme kontrolu nad bezpečím přítomných:

Zajišťujeme přesun žáka ze třídy do klidového prostoru s dozorem dalšího zaměstnance školy.

Zajišťujeme okamžité informování školy.

Nemáme kontrolu nad bezpečím přítomných a nejsme schopni žáka bezpečně odvést ze třídy:

Přesouváme ostatní žáky na chodbu, zajišťujeme třídě dohled dalšího zaměstnance školy.

Zajišťujeme okamžité informování školy.

Co nikdy nedělat při kontaktu s afektem žáka!

Nenecháváme žáka procházejícího afektem samotného bez dozoru. Může ublížit sobě i svému okolí!

Je-li to možné, tak po odeznění afektu dohlížíme (případně třídní učitel, jiná osoba...) nad návratem žáka do třídy. Zásadní podmínkou pro návrat žáka do třídy po afektu je zajištěná bezpečnost všech osob včetně žáka, který afektivním chováním situaci způsobil!

Dokud žákova přítomnost ve třídě ohrožuje bezprostřední bezpečí jakékoliv přítomné osoby, nemůžeme ho do třídy za žádných podmínek vrátit!

- Informování školy = Součástí postupu každé krizové situace je krok „informovat školu“. Informování školy při potenciální šikaně probíhá v následujícím pořadí vždy, je-li to v dané situaci možné:

Třídní učitel - Školní metodik prevence - Vedení školy

Od chvíle, kdy bylo informováno školní poradenské pracoviště již není na krizovou situaci pracovník sám a má příležitost čerpat metodickou podporu od jednotlivých členů, či pracovníkovu roli v situaci může převzít člen školního poradenského pracoviště. V případě, že potřebný zaměstnanec není přítomen ve škole, jeho roli zaujímá jiný zaměstnanec, poté je informován při nejbližší možné příležitosti.

- Vyhodnocení situace = Při posuzování závažnosti afektu se ptáme na následující otázky: *Jaký byl dopad na okolní osoby? Byl někdo zraněn? Došlo k trestnému činu? Je situace opakovaná? Čím byla způsobena? Jakými opatřeními musí škola reagovat?*

Pomocí rozhovoru se pokoušíme uklidnit žáka. Rozhovor vedeme na klidném a soukromém místě nejlépe za přítomnosti školního psychologa.

Afektivní chování setrvává a žáka není schopno přivést k bezpečnému stavu, situace je považována za hranicemi našich schopností zajistit bezpečí jeho samotného, ani jeho okolí. V takové situaci se obrací na záchrannou službu. Jakmile je donuceno volat záchrannou službu, ihned následuje kontaktování zákonného zástupce.

Akutní ohrožení bylo zahnáno (afektivní chování odeznělo, příjezd záchranné služby...) podpora třídního učitele při vedení individuálního rozhovoru se žákem i skupinového rozhovoru s ostatními spolužáky. Cílem těchto rozhovorů je reflexe stresující zkušenosti, kterou si žáci prošli. Tyto rozhovory jsou nejlépe vedeny třídním učitelem.

- Informování zákonného zástupce = Třídní učitel co nejdříve informuje zákonného zástupce o situaci a vyzve na jednání se školou. Během jednání se zákonným zástupcem se vyjadřuje vždy profesně a s respektem a zákonným zástupcům je popisována celá krizová situace se všemi relevantními souvislostmi. Usiluje o nastavení spolupráce, pomocí které je možné se dopátrat potenciální příčiny afektivního chování. Pokouší se nabídnout možnosti pomoci ve školním prostředí, i možnosti externích poradenských a diagnostických služeb. (PPP, SPC, SVP, psycholog, psychiatr...)
- Rehabilitace třídního klimatu = Rehabilitace třídního klimatu následuje již dokončené vyšetření krizové situace a udělená opatření. Jedná se o dobu trvající řadu týdnů, během které podporujeme zdravé třídní klima a dbáme na omezení rizikového chování. Třídu, která prošla krizovou situací je vnímána jako traumatizovaná a usiluje se o léčbu negativního dopadu prožité zkušenosti na jednotlivých žácích i na celém třídním kolektivu. Cílem tohoto kroku je nahrazení škodlivých vzorců chování zdravými a navrácení pocitu důvěry ve třídu. Se třídními učiteli při rehabilitaci třídního klimatu je plně spolupracováno a školní poradenské pracoviště nabízí po celou dobu metodickou podporu.
- Monitoring bezpečí ve třídě = Po dobu řady měsíců pozorujeme bezpečí ve třídě a vyhledáváme projevy rizikového chování, abychom mohli do případné opakující se krizové situace včas zasáhnout. V případě, že se ve třídě pokrok nedaří a rizikové chování se začíná opakovat, zváží vedení školy možnost změnu třídy pro vybrané jedince, nebo úplnou změnu obsazení všech tříd v

daném ročníku. Po třech měsících bez projevu zvýšených rizikových jevů ve třídě vyhodnotí třídní učitel se školním poradenským pracovištěm možnost bezpečného uzavření případu.

Škola spolu se všemi jejími zaměstnanci při této fázi pozoruje a vyhledává potenciální rizikové jevy, či situace u jednotlivých žáků i ve třídním kolektivu. Všichni společným a jednotným způsobem usilují o poskytnutí bezpečného prostředí pro všechny přítomné osoby.

7. ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVIŠTĚ

ŘEDITEL ŠKOLY

Mgr. Bc. Martina Pochobradská Týlová

Ředitelka organizace

tylova@zs-cizkovice.cz

VÝCHOVNÁ PORADKYNĚ – 1. STUPEŇ

Mgr. Pavla Schubertová

schubertova@zs-cizkovice.cz

ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE

Mgr. Bc. Martina Pochobradská Týlová

tylova@zs-cizkovice.cz

SPECIÁLNÍ PEDAGOG

Mgr. Pavla Schubertová

schubertova@zs-cizkovic

